

3. Ортинський, В. Л. Взаємодія підрозділів правоохоронних органів України у протидії контрабанді наркотичних засобів: теоретичні та практичні аспекти. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки, 884, 2017. С. 4–10. DOI: <http://doi.org/10.23939/law2017.884.004>.

4. Павленко С.О. Основи оперативно-розшукової тактики [Текст] : монографія / С. О. Павленко ; Нац. акад. внутр. справ. Київ : Видавництво Людмила, 2022. 623 с.

5. Оперук В. І. Взаємодія оперативних підрозділів у сфері протидії організованій злочинності в умовах воєнного стану. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/36382490-02ca-44d6-83f8-45dc516944f9/content>.

Синоверський Роман Іванович,
аспірант кафедри політики у сфері боротьби
зі злочинністю та кримінального права
Прикарпатського національного
університету ім. В. Стефаника

ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ВОЄННИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

З початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України національна система кримінальної юстиції зіткнулася з надзвичайним викликом – забезпечити ефективну протидію абсолютно новому виду злочинності – міжнародним злочинам (воєнним злочинам, злочину агресії, геноциду тощо), кількість яких щоденно зростає майже в геометричній прогресії [1].

Воєнні кримінальні правопорушення, які вчиняє російська федерація на території України є серйозним порушення міжнародного гуманітарного права. При цьому, однією із найбільш вразливих категоріє є цивільне населення.

Так, з початку широкомасштабного вторгнення було зафіксовано масові вбивства, знищення власності, насильство, примусове переміщення, систематичну дискримінацію, погрози та інші форми жорстокості, спрямовані проти цивільного населення. Вказані кримінальні правопорушення порушують основні принципи гуманітарного права та прав людини, такі як принципи недоторканності особи, захисту цивільного населення під час військових конфліктів і заборони вчинення жорстоких, протиправних дій проти будь-якої особи, що в свою чергу зумовлює необхідність

організації ефективної протидії з боку уповноважених органів Національної поліції України.

У широкому значенні в протидії злочинності беруть участь представницькі органи, органи виконавчої влади, судові органи; весь комплекс підприємств, установ і організацій, що функціонують у різних сферах соціальної життєдіяльності; громадські об'єднання та окремі громадяни. Основними напрямками діяльності правоохоронних органів є: забезпечення законності, запобігання виникненню причин та умов учинення суспільно-небезпечних діянь, недопущення їх розвитку і ліквідація наслідків, протидія злочинності й іншим кримінальним правопорушенням [2, с. 624–625].

Серед проблем, які виникають у правоохоронних органів у протидії воєнним кримінальним правопорушенням проти цивільного населення можна виділити такі: велике навантаження на органи досудового розслідування; брак знань щодо специфіки розслідування таких кримінальних правопорушень; брак ресурсів; відсутність механізму документування, розслідування воєнних кримінальних правопорушень; відсутність доступу до місць вчинення воєнних кримінальних правопорушень; наявність недоліків, прогалин законодавства, щодо документування, розслідування, протидії та запобігання воєнним кримінальним правопорушенням; недостатній рівень організації взаємодії між уповноваженими органами, тощо.

Ефективна протидія воєнним кримінальним правопорушенням проти цивільного населення можлива лише за умов чіткої, налагодженої взаємодії уповноважених на те суб'єктів та ефективного здійснення міжнародного співробітництва уповноважених компетентних органів з цих питань.

Зокрема, Інструкція про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, яка затверджена наказом МВС України від 31.10.2016 № 1129 визначає особливості виконання спеціальних службових завдань територіальними і міжрегіональними підрозділами поліції у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, а також виконанні завдань територіальної оборони та цивільного захисту в особливий період [3].

У зв'язку з цим, серед основних заходів протидії воєнним кримінальним правопорушенням проти цивільного населення, які забезпечуються спільно підрозділами Національної поліції є: посилене несення служби поліцейськими, постійне проведення профілактичних відпрацювань прикордонних районів, спрямованих на виявлення та протидію диверсійно-розвідувальним групам, встановлення осіб,

причетних до діяльності диверсійної, терористичної та колабораційної діяльності та співпраці з ворогом, тощо.

Також, одним із напрямів здійснення ефективної протидії кримінальним правопорушенням органами Національної поліції, в тому числі воєнним кримінальним правопорушенням проти цивільного населення є забезпечення належного рівня системи накопичення, концентрації та використання різної інтегрованої інформації, в тому числі оперативно-розшукової.

Задля забезпечення накопичення даних, щодо воєнних кримінальних правопорушень, в нашій державі інформаційно-аналітичні системи:

1) інформаційна система «Книга катів українського народу», в якій містяться верифіковані дані російських військовослужбовців, які вчинили та продовжують вчиняти злочини на території України, збираються в режимі реального часу, тобто інформаційна база цієї системи постійно доповнюється. Крім того, за формою зворотного зв'язку кожен українець, який став жертвою російської агресії, може розпізнати злочинця та надати додаткові відомості, які буде використано для фіксації фактів злочинів країни-агресора в Україні;

2) електронний реєстр геномної інформації людини, який являє собою інформаційно-комунікаційну систему, що забезпечує збирання, реєстрацію, накопичення, зберігання, поновлення, пошук, використання і поширення (розповсюдження, передачу) геномної інформації людини;

3) аналітичний додаток «Воєнні злочинці РФ», який містить відомості стосовно воєнних злочинців за такими окремими ознаками, як вік, ранг, географія тощо. Крім того, містяться відомості про персоналії загарбників [4, с. 81–82].

У сучасних умовах війни правоохоронні органи достатньо активно використовують технології штучного інтелекту за різними напрямками, які суттєво оптимізують вирішення завдань протидії злочинності, підвищують ефективність розслідування воєнних злочинів. Серед них, для прикладу, розпізнавання обличчя та ідентифікація російських військових-окупантів у соціальних мережах та камерах відеозапису, використання безпілотників для збирання доказової інформації умовах війни і ведення активних бойових дій з метою фіксації воєнних злочинів; попередження кримінальних правопорушень з

використанням інтелектуальних систем безпеки з різними пристроями (датчиками) збору інформації [5].

Таким чином, забезпечення ефективної протидії воєнним кримінальним правопорушенням проти цивільного населення з боку органів Національної поліції України вимагає специфічних підходів та пошуку нових дієвих механізмів, розвитку і впровадження заходів із

урахування розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Також важливим є визначення векторів подальшої діяльності органів Національної поліції, зокрема у взаємодії з іншими суб'єктами, щодо оперативного викриття, якісного документування та протидії воєнним кримінальним правопорушення проти цивільного населення.

Список використаних джерел

1. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина. Методичні рекомендації. Київ. 2023. 112 с. URL: https://justgroup.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/standart-rozsliduvannya_zagalna-chastyna.pdf.

2. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

3. Інструкція про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: затв. наказом МВС України від 31.10.2016 № 1129. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-17#Text>.

4. Капустіна М. В. Криміналістичне забезпечення протидії воєнним злочинам. Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції: збірник тез всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 17 лютого 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 79–82.

5. Kryvoruchko, O., Bebesko, B., Khorolska, K., Desiatko, A., & Kotenko, N. Artificial intelligence face recognition for. Технічні науки та технології, 2020. (2(20), 139–148.

Ткаченко Павло Ігорович,

аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

РОЛЬ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ВСТАНОВЛЕННІ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ БЕЗВІСТИ ЗНИКЛИХ ДІТЕЙ

На сьогоднішній день, органи Національної поліції України відіграють чи не малу роль в питаннях забезпечення охорони прав та інтересів дітей, оскільки правоохоронна діяльність окремих підрозділів спрямована саме на припинення, розкриття та профілактику кримінальних і адміністративних правопорушень, що вчиняється дітьми та особливо відносно дітей. Відповідно до